

Oponentský posudek na dizertační práci MUDr. Dany Hrnčiarikové Výskyt malnutrice a karencíh stavů u pacientů vyššího věku přijímaných do nemocnice. Vliv pobytu v nemocnici a možnosti nutriční podpory.

Proporce starých lidí ve společnosti narůstá. Starých lidí přibývá i absolutně. Obecně tvoří staří lidé fragilní skupinu, která je významně ohrožena podvýživou. Z tohoto hlediska je zvolené téma dizertační práce Dr. Hrnčiarikové jednoznačně významné jak medicínsky, tak eticky. Ostatně, etický kontext z práce vyznačuje na řadě míst.

Formálně má předložená práce 139 stran, autorka cituje více než 60 literárních zdrojů. Formální úprava je téměř bezchybná, ve spisu je vše potřebné od podrobného popisu sledování, přes popis získaných výsledků až po kvalitní diskusi. Ve spise jsou také přiloženy důležité dokumenty, totiž žádost o souhlas etické komise, formulář informovaného souhlasu nemocného či informace pro nemocného. Čeština je na velmi dobré úrovni. Výsledky jsou zpracovány přehledně na mnoha desítkách grafů a jiných mnoha desítkách tabulek (jsou číslovány podle kapitol, nepočítal jsem je dohromady, jejich úprava je výborná, přehledná, statisticky významné hodnoty jsou odlišeny barevně.

Celkem bylo vyšetřeno respektive do studie zavzato 101 nemocných starších 80 let přijímaných na Gerontologickou a metabolickou kliniku Fakultní nemocnice Hradec Králové a Lékařské fakulty UK v Hradci Králové. U těchto nemocných bylo vyšetřeno celkem 70 různých nutričních parametrů, které pokrývají všechny významné nutriční oblasti spojené jak s globálním stavem výživy, tak podvýživy na straně jedné, s možností karence na straně druhé.

U přijatých nemocných byly nalezeny alarmující ukazatele signalizující zhoršení nutričního stavu, především pokles hladin absolutního množství lymfocytů, prealbuminu, vitamínu E, vitamínu C, beta-karotenu a dále markerů syntézy cholesterolu. Vyšší byl poměr neopterin – kreatinin a C – reaktivní protein. Častěji byla nižší plasmatická cholinesteráza. Antropometrická vyšetření prokázala pokles řady parametrů spojených jak s tukovými zásobami, tak s množstvím kosterního svalu.

Za významné považuji nalezení vztahu mezi postižením kognitivních funkcí pacienta a poruchou výživy.

Osoby s horším vstupním stavem výživy měly tendenci k horšímu průběhu onemocnění a také častěji zemřely. To platí i tehdy, když byli vyloučeni pacienti s nádorovými onemocněními.

U zemřelých osob byla častěji nalezena nižší hladina HDL cholesterolu a poměrně často i LDL cholesterolu.

Velmi zajímavé jsou výsledky sledování základních nutričních parametrů u nemocných v celé fakultní nemocnici. Z výsledků je zřejmé, že nižší hladina albuminémie byla nalezena u 13,6% pacientů hospitalizovaných na interních lůžkách, a u více než 60% chirurgických nemocných. Při tom je zajímavé, že hladiny albuminémie jako globálního ukazatele proteosyntézy nebyly rozdílné u osob mladších 80 let a osob starších 80 let. Na druhé straně - pokud se provedla korelační analýza, nepřekvapilo, že byly nalezeny negativní korelace mezi zvyšujícím věkem a klesajícím albuminem.

Přínos autorky k řešení velmi závažné problematiky nutričního stavu starých hospitalizovaných lidí je evidentní. Svědčí pro něj i řada publikací – dr. Hrnčiariková je autorkou kapitoly v kvalitní monografii, autorkou článku v kvalitním mezinárodním časopise a spoluautorkou 2 článků, které jsou t.č. v recenzním řízení. V řadě českých recenzovaných časopisů publikovala kvalitní články, které svědčí pro její zaujetí problematikou výživy u starých lidí.

Práce, kterou odvedla autorka je rozsáhlá. Z hlediska obecné patofyziologie mám k ní zásadní otázku: do jaké míry je významné zhoršení sledovaných parametrů výživy výrazem chronické nebo akutní choroby a do jaké míry výrazem zhoršeného nutričního stavu, který pak jako komplikaci měl akutní onemocnění, nebo zhoršení chronického onemocnění. Tento fakt dle mého názoru z výsledků šetření nevyplývá, přesto však pro dlouhodobou nutriční politiku, například v ošetrovatelských zařízeních je velmi významný.

Celkově hodnotím práci dr. Hrnčiarikové jak z hlediska výběru tématu, jeho zpracování, dosaženým výsledkům i jejich interpretaci jako velmi kvalitní. Protože současně autorka demonstrovala i schopnost uplatnit své výsledky i publikacemi mezinárodními, plně doporučuji, aby práce po úspěšné obhajobě byla podkladem pro udělení titulu PhD.

V Praze dne 30.11. 2008-12-08

Prof. MUDr. Michal Anděl, CSc.